

ПРОДАН ЛЮБОВ АНАТОЛІЇВНА

старший викладач

кафедри теорії й методики дошкільної та початкової освіти

Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти,

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

***Анотація.** У статті розкрито сутність та принципи педагогіки партнерства як важливої складової формули Нової української школи. Проаналізована роль учителя та його функції в реалізації даного підходу та узагальнено найбільш ефективні шляхи налагодження успішної співпраці з учнями та батьками на засадах педагогіки партнерства.*

Ключові слова: педагогіка партнерства, Нова українська школа, особистість, учні, учителі, батьки.

Актуальність дослідження. Процеси реформування системи освіти України та впровадження Концепції «Нова українська школа» спрямовує увагу педагогічної громадськості на демократизацію взаємовідносин учителів з учнями, колегами, батьками. Педагогіка партнерства – ключовий компонент Нової української школи, в основі якої – взаємодія, спілкування та співпраця між учнем, учителем і батьками, об'єднаних спільною метою та прагненнями, які є зацікавленими одnodумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу, що усвідомлюють відповідальність за результат взаємодії.

Місія Нової української школи – допомогти розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини. Принципи педагогіки партнерства націлюють на доброзичливість, повагу, позитивне ставлення, довіру в стосунках, розподіленому лідерстві та принципах соціального партнерства.

У роботі з батьками вчитель повинен урахувати сучасні тенденції розвитку стосунків між батьками та дітьми, їхні технології, ціннісні орієнтири,

особистісні якості. Це забезпечується шляхом вивчення родинних традицій, залученням до активного соціального життя, спрямованістю на індивідуальні стосунки в родині, удосконаленням виховної функції сім'ї та функції первинної соціалізації дитини.

Метою статті є розгляд теоретичних підходів до організації партнерської взаємодії та співпраці між членами родини й колективом школи, розкриття особливостей налагодження співпраці між педагогічним колективом, батьками та дітьми.

Завданнями статті є аналіз останніх публікацій з досліджуваної проблеми організації партнерської взаємодії, розкриття особливостей налагодження співпраці між педагогічним колективом, батьками та дітьми.

Аналіз останніх публікацій. Роль гуманної педагогіки щодо організації партнерської взаємодії розкрито у дослідженнях Ш. Амонашвілі. Психологічні аспекти реалізації партнерської взаємодії в освітньому процесі висвітлено у дослідженнях О. Коханової. С. Максименка у своїй роботі приділяє увагу психологічним проблемам модернізації освіти в Україні. В. Моргуна деталізує поняття «педагогіка співпраці», «психологія толерантності». Г. Татаринцева досліджує методологічні підходи до визначення поняття «партнерство». У роботах Н. Шигонської розкрито філософський, психологічний, соціологічний та педагогічний аспекти сутності категорії «професійна взаємодія» та ін.

Вивченню проблеми розвитку толерантної особистості в освітньому середовищі сприяло дослідження таких її аспектів: розуміння змісту толерантності (Р. Інглехарт, К. Поппер, В. Моргун); специфіки міжетнічної толерантності (В. Павленко, М. Пірен, Т. Стефаненко); генетико-моделюючий метод вивчення цілісної особистості, яка саморозвивається (С. Максименко); розгляд психологічних аспектів гуманізації освіти (Г. Балл); розкриття психологічних механізмів розвитку особистості (М. Боришевський); дослідження соціально-психологічних основ особистісного розвитку (О. Бондарчук); з'ясування особливостей психології праці (О. Малхазов) та ін.

Виклад основного матеріалу. Підвищення кваліфікації на базі Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти передбачає системну підготовку вчителів початкових класів до реалізації педагогіки партнерства в умовах Нової української школи. На тренінгових заняттях у роботі з учителями було акцентовано увагу на таких темах: «Співпраця з родинами», «Переваги залучення батьків до освітнього процесу: батьки як помічники вчителя», «Форми залучення батьків: формальне й неформальне спілкування». Метою тренінгових занять було поглибити розуміння ролі батьків в освітньому процесі початкової школи, сформувати знання щодо різних форм співпраці з родинами, дати настанови до взаємодії з батьками на паритетних засадах з розумінням того, яку діяльність краще виконує школа, а яку сім'я.

У процесі формування готовності педагогів початкової освіти до партнерської взаємодії виходимо з положення про те, що взаємодія в суспільному середовищі здійснюється у трьох аспектах: соціальному, психологічному, педагогічному, між якими наявний дидактичний взаємозв'язок. В основі нової філософії взаємодії сім'ї та інших соціальних інститутів – ідея про те, що відповідальність за виховання дітей несуть батьки, а всі інші соціальні інститути мають допомагати, підтримувати, спрямовувати й доповнювати їхню виховну діяльність. Саме ця ідея відображена в законі України «Про освіту».

Взаємодія є одним із способів організації спільної діяльності, що здійснюється на основі чуттєвого сприйняття зовнішніх предметів людиною та за допомогою спілкування. В арсеналі практичної діяльності педагогічних працівників є різні види взаємодії з батьками та дітьми. Ці напрями визначаються відповідно до конкретної соціальної ситуації розвитку, особливостей і специфіки конкретних батьків і дітей. Важливими формами роботи вчителів закладу загальної середньої освіти з питань формування партнерської взаємодії з сім'ями є ознайомлення, залучення, навчання,

особиста участь батьків у плануванні педагогічного процесу, плануванні життєдіяльності дітей у закладі загальної середньої освіти [1, с.12].

Педагогіка партнерства допомагає побудувати освітній простір на засадах рівності, діалогу, співпраці. Учитель має бути другом, а родина — залучена до побудови освітньої траєкторії дитини. Педагогіка партнерства передбачає безумовну рівність у праві на повагу, довіру, доброзичливе ставлення і взаємну вимогливість.

Сутність педагогіки партнерства полягає в демократичному та гуманному ставленні до дитини, забезпеченні їй права на вибір, на власну гідність, на повагу, права бути такою, якою вона є, а не такою, якою хоче її бачити вчитель. Стосунки партнерства складаються там, де діти й дорослі об'єднані спільними поглядами та прагненнями. Педагогіка партнерства передбачає добровільність і зацікавленість, рівноправну участь у педагогічному процесі, відповідальність за його результати [4, с.14].

Процес налагодження взаємодії з батьками ефективний за умов дотримання педагогом психолого-педагогічних правил та вимог. До них належать:- використання заходів, спрямованих на підвищення авторитету батьків. У спілкуванні з батьками слід уникати категоричного тону, який може спровокувати образи, роздратування. Нормою мають стати стосунки, засновані на взаємоповазі. Цінність їх полягає в розвитку почуття власної відповідальності, вимогливості, громадянського обов'язку як учителів, так і батьків; довіра до виховних можливостей батьків, підвищення рівня їх педагогічної культури й активності у вихованні.

Психологічно батьки готові підтримати потреби школи. Навіть ті батьки, які не мають педагогічної підготовки й освіти, з розумінням і відповідальністю ставляться до виховання дітей; педагогічний такт, неприпустимість необережного втручання в життя сім'ї.

Класний керівник - особа офіційна, але за специфікою своєї роботи може стати свідком стосунків, які приховуються від сторонніх. Якою б не здавалася йому сім'я, учитель повинен бути тактовним, ввічливим, інформацію про сім'ю

використовувати лише для допомоги батькам у вихованні дитини; життєстверджуючий, мажорний настрій при вирішенні проблем виховання, опора на позитивні риси дитини, орієнтація на успішний розвиток особистості.

Формування особистості дитини передбачає подолання труднощів, протиріч у її житті. Важливо, щоб це сприймалося як вияв закономірностей розвитку (нерівномірність, стрибкоподібний характер, причинно-наслідкова обумовленість, вибіркоче ставлення дитини до виховних впливів), тоді складнощі, протиріччя, несподівані результати не викликатимуть розгубленості у педагога [2, с.24].

З метою налагодження рівноправних партнерських відносин та взаємодії з сім'єю на засадах відвертості, взаєморозуміння з питань навчання і виховання необхідно дотримуватись принципу партнерства як основи створення партнерських стосунків між педагогами і батьками, що дає змогу забезпечити дієву систему взаємної відповідальності за виховання дітей, збереження їхнього фізичного, психічного, духовного здоров'я, підготовки до успішної реалізації життєвих планів. Саме школа і батьки відповідають за формування двох найважливіших механізмів: саморозвитку (творчої активності дитини) й самозбереження [3, с.7].

Висновки. Освіта – є основою розвитку суспільства, одним з факторів соціальної стабільності, джерелом зростання інтелектуального ресурсу і духовно-морального потенціалу населення держави. Отже, надзвичайно важливо, щоб Нова українська школа функціонувала на засадах педагогіки партнерства. Саме педагогіка партнерства є ефективним інструментом для досягнення мети як початкової, так і середньої освіти – всебічного розвитку дитини «її талантів, здібностей, компетентностей» та наскрізних умінь, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості [5]. Лише тісна співпраця учнівського, педагогічного та батьківського колективів сприятимуть формуванню особистісних рис та моральних якостей дитини в сучасній школі та в умовах оновлення змісту освіти в цілому.

Список використаних джерел:

1. Артемова В. Історія педагогіки України : Підручник. / В. Артемова – К. : Либідь, 2006. – 424 с.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О. Вишневський – Дрогобич : Коло, 2006. – 326 с.
3. Джуринский А. Н. История зарубежной педагогике : учеб. пособие для вузов / А. Н. Джуринский. – М. : ФОРУМ – ИНФРА-М, 1998. – 272 с.
4. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність [Електронний ресурс] / Т. С. Кравчинська // Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Зб. статей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 6 квітня 2017 р. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. – С. 85–88, Режим доступу : http://confhano.at.ua/load/zbirniki/elektronnij_zbirnik_materialiv/4-1-0-680